

Verbeter voortdurend, maar behoud het goede

C.G.J. Hilderink - generaal-majoor van de Koninklijke Luchtmacht*

Inleiding

Al 175 jaar is de Koninklijke Militaire Academie het belangrijkste opleidingsinstituut voor officieren van de Nederlandse landmacht, het voormalig KNIL en de luchtmacht, en sinds kort ook de marechaussee. Binnen de muren van het Kasteel van Breda worden sinds 1828 jonge mannen, en vanaf 1978 ook vrouwen, in internaatsverband militair en wetenschappelijk opgeleid om leidende posities in de krijgsmacht in te nemen.

Deze zinnen staan vermeld op de omslag van het boek 'Studeren in Uniform'.¹ De eerste twee exemplaren van dit boek werden tijdens de op 27 september jongstleden gehouden reünie aangeboden aan ZKH de Prins van Oranje en ZKH Prins Bernhard. De tekst op de omslag gaat verder met:

Dit boek geeft een blik achter de schermen van deze traditierijke opleiding en gaat in op de boeiende discussies over hoe wetenschap en het bedrijfsleven zich tot elkaar moeten verhouden en hoe jonge mensen gevormd moeten worden tot officieren. Van de Belgische opstand uit 1830 tot de moderne vredesmissies wordt duidelijk hoe de officiersopleiding reageerde op

Embleem KMA

veranderingen in het bedrijfsleven en in de samenleving.

Huidige ontwikkelingen

Ik ben geen historicus, en ik ben dus zeker niet degene die kan beoordelen of 'Studeren in Uniform' een historisch verantwoord boek is. Overigens heb ik wel zoveel vertrouwen in de auteurs van het Instituut voor Militaire Geschiedenis en van de KMA zelf, dat ik er van overtuigd ben dat zulks het geval is. Bovendien is het een buitengewoon volledig boek geworden, waarbij aandacht wordt besteed aan zowel de militaire als de wetenschappelijke opleiding en vorming, en waarbij ook het Cadettencorps en het Cadettenbataljon aan bod komen.

Wat is daair nog aan toe te voegen? In ieder geval geen geschiedenis. Ik zal

mij dan ook richten op enkele ontwikkelingen die soms nu al tastbaar worden of, indien dat niet het geval is, naar mijn overtuiging toch zeker in de niet al te verre toekomst werkelijkheid zullen worden. Waarbij ik overigens de kanttekening plaats dat het hier gaat om mijn persoonlijke overtuiging, vastgelegd in een aantal paragrafen over soms uiteenlopende onderwerpen.

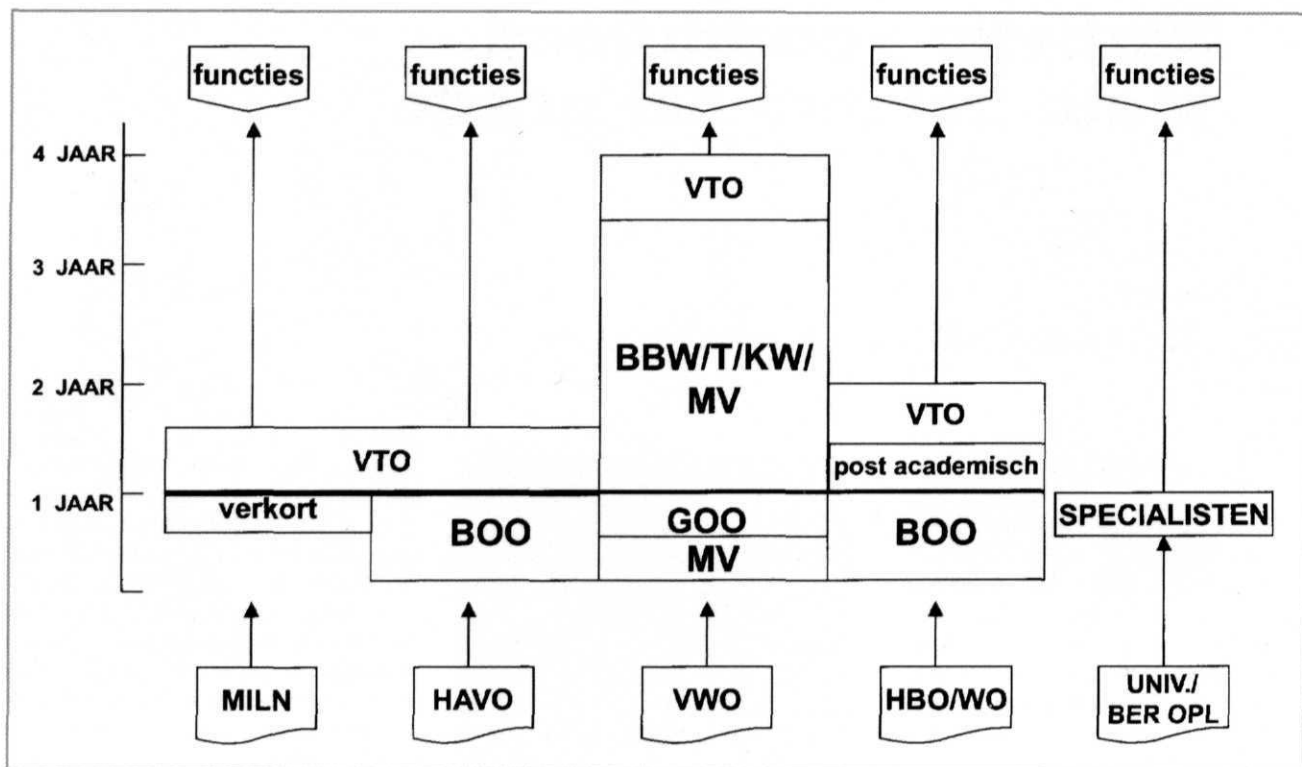
Drie traditionele zuilen

Daarbij zal ik eerst kort aangeven welke verschillende opleidingsgangen er tegenwoordig bestaan. Vervolgens wil ik aandacht besteden aan de drie traditionele zuilen waarbinnen de opleiding en vorming van de officier gestalte krijgt: de militaire en fysieke opleiding en vorming, de wetenschappelijke opleiding en vorming, en de opleidings- en vormingsactiviteiten zoals die plaatsvinden binnen het Cadettencorps en met behulp van het Kronensysteem (waarover later meer). Zij die een diepgaande verhandeling verwachten van deze drie zuilen zal ik zonder twijfel teleurstellen. Op dit gebied is veel in ontwikkeling, maar ook nog veel uitermate onzeker. Ik zal mij dan ook beperken tot een korte schets van de huidige stand van zaken en daarbij de in mijn ogen belangrijkste discussiepunten benoemen. Ik hoop daarmee te bereiken dat de lezer zich realiseert dat ook de KMA volop in beweging is.

Ten slotte zal ik kort ingaan op de huidige organisatie, waarbij ik ook aandacht zal schenken aan de samen-

* De auteur is gouverneur van de Koninklijke Militaire Academie.

¹ Een recensie van dit boek treft u elders in dit nummer aan.

Afbeelding 1: opleidingsmogelijkheden

werking met het Koninklijk Instituut voor de Marine (KIM) en het Instituut Defensie Leergangen (IDL).

De opleidingsgangen

Tegenwoordig volgen vrijwel alle aanstaande officieren van de direct bij de KMA betrokken krijgsmacht delen voor kortere of langere tijd hun opleiding aan dit instituut. Alleen de onderofficieren van de Koninklijke Luchtmacht die tot de categorie 'doorstroomluitnants' gaan behoren worden als vanouds bijgeschoold op de Koninklijke Militaire School Luchtmacht. Overheveling van deze cursus zou op dit moment eerder tot efficiëntieverlies dan tot winst leiden.

Verschillende trajecten

De tijd dat de opleiding per definitie vier of vijf jaar duurde ligt al lang achter ons. Afhankelijk van vooropleiding en ervaring zijn verschillende trajecten mogelijk (zie afbeelding 1), waarbij uiteraard ook

verschillende toekomstperspectieven behoren.

Twee trajecten kwalificeren voor vervolgopleidingen die uiteindelijk tot de hoogste rangen kunnen leiden: de Opleiding Lang Model (OLM) en de opleiding van cursisten met een wo- of HBO-achtergrond. Deze laatste hebben, als het gaat om een relevante vooropleiding, toegang tot een verkort traject, dat binnen Defensie hetzelfde toekomstperspectief biedt.

Dit geldt niet voor het HAVO/BOO-traject: de Opleiding Kort Model (OKM). Voor degenen die deze opleidingsgang hebben gevolgd is de eindrang in principe ten hoogste majoor. Hetzelfde geldt voor militairen die tot deze OKM worden toegelaten. Aanvullende opleidingen kunnen overigens tot een beter perspectief leiden.

De specialistenopleiding

De specialistenopleiding staat in feite los van de overige opleidingsgangen. Deze geeft personeel met een afgeronde universitaire of HBO-opleiding

een militaire training en achtergrond om specifieke specialistische functies binnen de krijgsmacht te kunnen vervullen. Men moet daarbij denken aan artsen, journalisten, personeel van de Dienst Geestelijke Verzorging, et cetera.

Tijdsduur

Nog een laatste opmerking in deze. Er wordt mij nogal eens gevraagd of het niet mogelijk zou zijn de KMA-opleiding terug te brengen tot één à twee jaar. Daarbij wordt dan verwezen naar bijvoorbeeld de officiersopleidingen in het Verenigd Koninkrijk. Het antwoord daarop ligt voor de hand: feitelijk bestaat die mogelijkheid al.

In hoeverre ze kan worden benut is vooral afhankelijk van de arbeidsmarkt, en dan met name van de beschikbaarheid van personeel met een vooropleiding op wo- of HBO-niveau. Waarbij dan ook nog van belang is hoeveel waarde wordt gehecht aan een verblijf van enige duur op de KMA zelf.

De militaire en fysieke opleiding en vorming

De eerste 22 weken van de Basis Officiers Opleiding (BOO) worden in beslag genomen door de Algemene Militaire Opleiding en Vorming. In de OLM wordt deze fase aangeduid met 'Militaire Vorming' (MV). Deze periode valt uiteen in de Algemene Militaire Opleiding (AMO), de Algemene Kader Opleiding (AKO), en de Algemene Luitenants Opleiding (ALO).

Alhoewel er weldegelijk sprake is van verschillende accenten in de onderscheiden periodes, blijkt in de praktijk dat een benadering waarbij de AMO opleidt tot geoefend soldaat, en de AKO en ALO in algemene zin tot het niveau van een sergeant respectievelijk luitenant, niet werkt. Er dient veel-er sprake te zijn van een vloeiend proces, waarbij het einddoel voortdu-rend in het oog wordt gehouden.

De BOO

De BOO wordt voortgezet met de In-leiding Militaire Bedrijfskunde (IMB),

waarbij vier thema's zijn te onder-scheiden (zie afbeelding 2). Een theo-retische benadering van een thema wordt telkens afgesloten met een meer op de praktijk gerichte periode. Deze IMB werd enige jaren geleden op initiatief van de krijgsmachtdelen ingevoerd, en vond zijn oorsprong in de constatering dat een algemene offi-ciersopleiding van nog geen 20 weken, zoals gebruikelijk voor de BBT-officier, gewoon te kort was om hem of haar de vereiste bagage mee te geven.

De BOO wordt gevolgd door 'havis-ten', personeel dat al dienstervaring heeft, en cadetten met een WO of HBO-opleiding. Militairen met ten minste de rang van sergeant I hebben vrijstelling van de AMO en de AKO. Cadetten met een WO/HBO-opleiding volgen na de BOO een zogenaamd postacademisch traject. Opgeteld bij het reeds door hen gevolgde civiele onderwijs moet dit hen in staat stellen om binnen Defensie op hetzelfde niveau te functioneren als de cadetten die de OLM volgen.

De GOO

Deze laatste categorie begint na de ALO aan het eerste deel van de weten-schappelijke opleiding, aangeduid als Gemeenschappelijke Officiers Opleiding (GOO). Dit zou tot de conclusie kunnen leiden dat de mili-taire opleiding en vorming van deze groep cadetten minder ver gaat dan voor hun collega's het geval is. Dat wordt echter ondervangen door tij-dens de wetenschappelijke opleiding en vorming voldoende zogenaamde 'groene momenten' in te bouwen. Tot een jaar geleden volgden overigens ook de OLM-cadetten de volledige BOO.

De voorgenomen invoering van de bachelor-masterstructuur (bama) maakt dat echter onmogelijk, tenzij tot een verlenging van de opleiding zou worden besloten. Iets dat in de huidige tijd een utopie is.

'Groene momenten' tijdens de weten-schappelijke opleiding en vorming zorgen bovendien voor de juist in deze fase zo broodnodige variatie. →

• BASISOFFICIERSOPLEIDING

2 wkn	EINDOEFENING (FMB & AMOV) 2 wkn + 1 wk afronding		} 20 wkn IMB
20 wkn	THEMA VREDESOPERATIES	GEÏNTEGREERDE OEFENINGEN (ALO)	
	THEMA GEV'sOPERATIES /AIRPOWER		
	THEMA BEDRIJFSVOERING		
THEMA KRIJGSMACHT EN OMGEVING			
22 wkn	DEEL VAN DE ALO (4 weken)		
	AKO (9 weken)		
	AMO (9 weken)		

Afbeelding 2: basisofficiersopleiding

Het kasteel van Breda

Vorming

Het begrip 'vorming' levert met grote regelmaat de nodige discussies op. Vaak is het moeilijk dit begrip zodanig te concretiseren dat iedereen er hetzelfde onder verstaat en er in de praktijk ook mee uit de voeten kan, zonder dat het verwordt tot een soort draaiboek van te scheppen vormings-situaties. Die discussie speelt ook nu weer, zowel bij de afzonderlijke krijgsmachtdelen, op de verschillende afdelingen van de KMA zelf, als in de discussie tussen KIM, IDL en KMA.

Vooraf binnen de Koninklijke Landmacht wordt uitgebreid aandacht besteed aan het omschrijven van 'het domein van de officier'. Nog dit jaar moet dat tot een eindproduct leiden dat verankerd dient te worden in zowel de loopbaan- als de functie-opleidingen, en daarmee dus ook in de officiersvorming.

Ook het omschrijven van officiers-profielen krijgt de nodige aandacht. Daarbij blijkt het al problematisch

te zijn om binnen één en hetzelfde krijgsmachtdeel tot overeenstemming te komen, laat staan dat het eenvoudig is om de vier krijgsmachtdelen op dezelfde noemer te krijgen. Toch mag worden verwacht dat ook op dit gebied nog dit jaar resultaten zullen worden geboekt. En dat is ook absoluut noodzakelijk om consistent richting te kunnen blijven geven aan de verdere ontwikkeling van de officiersopleiding en -vorming.

De vto

Met uitzondering van de opleiding voor officieren-specialist wordt elke opleidingsgang afgesloten met de vaktechnische opleiding (vto). Deze wordt niet door de KMA verzorgd, maar door andere opleidingscentra binnen of buiten de Nederlandse krijgsmacht. Het zal duidelijk zijn dat deze op de eerste functie vervulling gerichte opleidingen grote verschillen vertonen. Daarnaast bestaan er, vooral bij de Koninklijke Luchtmacht, aanzienlijke verschillen in de lengte van deze opleidingsfase.

Verantwoordelijkheid

Formeel is de gouverneur KMA als opleidingscommandant ook verantwoordelijk voor de uitvoering van dit opleidingsdeel. In de praktijk beschikt hij echter niet over de stafcapaciteit om deze verantwoordelijkheid ook waar te kunnen maken. Dit betekent dat zijn rol zich beperkt tot de toetsing van voorstellen tot ont-heffing en de administratieve afhandeling daarvan.

Men kan zich afvragen of de verantwoordelijkheid voor dit deel van de opleiding niet veel beter, op ressort-niveau, bij de toekomstige operationele commandant kan komen te liggen. De discussie hierover loopt, en in de loop van het volgend jaar wordt uitsluitel verwacht.

De wetenschappelijke opleiding en vorming

In 2001 kwalificeerde de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse

Universiteiten (VSNU) op basis van een visitatie het niveau van de studie aan de KMA-faculteit als wetenschappelijk. Dat wil echter geenszins zeggen dat aanpassingen niet noodzakelijk zouden zijn.

Ten eerste dient, teneinde de aansluiting met het civiele onderwijs te kunnen waarborgen, de civiel in te voeren bama-structuur ook binnen de KMA-faculteit gestalte te krijgen. Dat is vooral nodig om ook in de toekomst de bestaande samenwerking met het civiele wetenschappelijk onderwijs voort te kunnen zetten. Ten tweede hebben de krijgsmachtdelen een aantal wensen, vooral waar het technische opleidingen betreft. Ten derde maakt de voortdurende operationele inzet van de krijgsmacht het niet meer dan logisch dat de discussie over alle daarmee samenhangende ontwikkelingen ook op wetenschappelijk niveau wordt gevoerd.

De veelomvattende ontwikkelingen op het gebied van de krijgswetenschappen, het belang daarvan voor de militaire professie en de groeiende interesse voor dit domein ook buiten de krijgsmacht rechtvaardigen de ontwikkeling van een aparte, volwaardige studierichting krijgswetenschappen.

Een officiersopleiding op academisch niveau kan daar niet aan voorbij gaan. Ten vierde bevat het visitatierapport van de VSNU een groot aantal aanbevelingen waarmee in de toekomst terdege rekening moet worden gehouden wil de zo begeerde kwalificatie niet op het spel worden gezet. Ten vijfde is daar de positie van Defensie als aantrekkelijke werkgever die het personeel goede ontwikkelingsmogelijkheden biedt. En ten slotte kan het haast niet anders dan dat de steeds verdergaande samenwerking tussen KIM, IDL en KMA ook op dit gebied tot aanpassingen leidt.

Studierichtingen

Op basis van de door de krijgsmachtdelen geformuleerde behoefte worden een aantal studierichtingen ontwikkeld (zie afbeelding 3). Ik stel met nadruk 'worden', aangezien het proces nog niet volledig is afgerond. De technische bachelors kennen veelal een monodisciplinaire structuur, waarbij de profileringsruimte en de keuzevrijheid beperkt zijn. De bachelors bedrijfs- en bestuurswetenschappen (BBW) en krijgswetenschappen (KW) kennen een major-minor-structuur. In overleg met de betrokken krijgsmachtdelen is een zodanige koppeling tussen wapens, dienstvak-

ken en functiegroepen met studierichtingen doorgevoerd dat aan de eisen van de behoeftesteller kan worden voldaan (zie afbeelding 4).

De ontwikkelingen zijn inmiddels zover gevorderd dat afgelopen februari een aanvang is gemaakt met de feitelijke implementatie van de bama-structuur. Dat is overigens nog iets anders dan de civiele erkenning van een bachelor-opleiding aan de KMA. Het moge duidelijk zijn dat op dit gebied zeer nauw wordt samengewerkt met zowel IDL en KIM als met civiele universiteiten.

Dat gaat niet altijd met grote sprongen voorwaarts, en dat is ook volstrekt begrijpelijk. Een zorgvuldige afstemming vraagt de nodige tijd. Onzorgvuldigheid kan maar al te snel tot fouten leiden waarvan adelborsten en/of cadetten op den duur de dupe kunnen worden. Maar de resultaten van de samenwerking worden stapje voor stapje toch zichtbaar.

Zo is een onderlinge taakverdeling overeengekomen, waarbij de KMA zich vooral concentreert op de bedrijfs- en bestuurswetenschappen en het KIM vooral op de technische wetenschappen. Beide instituten houden zich

AANGEBODEN BACHELORS

- **KRIJGSWETENSCHAPPEN (KW)**
- **BEDRIJFS- EN BESTUURSWETENSCHAPPEN (BBW):**
 - **BESTUURSKUNDIGE VARIANT**
 - **BEDRIJFSKUNDIGE VARIANT**
 - **BEDRIJFSKUNDIG-LOGISTIEKE VARIANT**
- **ELEKTROTECHNIEK (ELEK)**
- **VLIEGTUIGTECHNIEK (TECH)**
- **CIVIELE TECHNIEK (CIVTECH)**
- **INFORMATIE EN COMMUNICATIE TECHNIEK (ICT)**

Afbeelding 3: bachelors studierichtingen

Keuze Koninklijke Landmacht

Wapen/dienstvak	Major	Minor
Inf, Cav, Art	KW	BBW
Logistiek-Ma	BBW	Accounting & Control
Logistiek-Gnk	BBW	Gezondheidsman.
Logistiek-B&T	BBW	Ketenlogistiek
Logistiek-TD	BBW	Systeemlogistiek
Genie	CIVTECH	-
Verbindingsdienst	ICT	-

Voor KL geldt: BBW (bedrijfskundig-logistieke variant)

Keuze Koninklijke Luchtmacht

Functie	Major	Minor
VLOPS	BBW of KW TECH	KW/BBW/Human Factors -
LVB	BBW of KW	KW/BBW/Human Factors
GL	BBW of KW	KW/BBW/Human Factors
GW	BBW of KW ELEK	KW/BBW/Human Factors -
GRO	BBW of KW	KW/BBW/Human Factors
I&V	BBW of KW	KW/BBW
LOG	BBW	Systeemlogistiek of Ketenlogistiek
ELEK	ELEK	-
TECH	TECH	-
CIS	ICT	-
PERS	BBW of KW	P&O-HRM
BEZ	BBW	Accounting & Control

Bij VLOPS en GW kan de technische richting alleen gekozen worden bij geschikte vooropleiding

Voor KLu geldt: BBW (bedrijfskundige variant)

Keuze Koninklijke Marechaussee

- Major BBW (bestuurskundige variant)
- Minor Recht en politiewetenschappen

Afbeelding 4: keuzemogelijkheden KL, KLu en KMar

bezig met opleidingen op bachelorsniveau. De onderbrenging van een bachelor krijgswetenschappen zal vooral afhankelijk zijn van de behoefte in relatie tot de daarvoor op beide instituten beschikbare capaciteit. Dat een Faculteit Militaire Wetenschappen zelf een masters krijgswetenschappen ontwikkelt ligt voor de hand, evenals, gelet op de ontwikkeling van een gezamenlijke Hogere Defensie Vorming (HDV) op dit insti-

hun opleiding voor een belangrijk deel door de TU Delft worden verzorgd.

Op de KMA zijn reeds twee *pilots* van een Gemeenschappelijke Officiers Opleiding verzorgd. Deze GOO vormt het eerste semester van iedere bachelorsrichting. Binnenkort worden de evaluatieresultaten met het KIM besproken, waarna het programma definitief kan worden vastgesteld.

succes civiele erkenning kan worden aangevraagd. Een beschrijving van de studierichtingen is voor accreditatie overigens niet voldoende. Er dient te worden voldaan aan een veelheid van eisen, onder meer op het gebied van internationalisering, ICT-toepassingen, kwaliteitszorg en inrichting van de organisatie.

Een heel bijzonder aandachtspunt wordt gevormd door de relatie tussen onderwijs en onderzoek en door voldoende aandacht voor omvang en kwaliteit van het onderzoek.

Vormingsactiviteiten binnen het Cadettencorps

Van oudsher wordt het Cadettencorps beschouwd als de derde pijler waarop de officiersvorming rust. Het Corps is zonder enige twijfel van groot belang voor het bijbrengen van (militaire) waarden en normen. Wat dat dan precies is en hoe dat dan precies gestalte moet krijgen is regelmatig onderwerp van discussie. Wat dat betreft is het binnen het Corps niet anders dan binnen andere geledingen van de KMA.

Dat het Corps die discussie aandurft, zowel intern als met de leiding van de KMA, en daar ook zelf initiatieven ontwikkelt, geeft aan dat men zich goed bewust is van de eigen verantwoordelijkheid in deze. Het Corps is ook de omgeving waarbinnen cadetten hun bestuurlijke en sociale vaardigheden verder kunnen ontwikkelen. De veelheid aan verenigingen bieden op dat gebied goede kansen. Dat geldt ook voor het vervullen van een Kronenfunctie binnen het Cadettenbataljon (waar de cadetten die aan de faculteit studeren deel van uitmaken) of het Opleidingsbataljon (waar de overige cadetten en cursisten in zijn ondergebracht).

Corpsactiviteiten

Ook binnen het Corps en de beide bataljons hebben de nodige veranderingen plaatsgevonden. Doordat cadetten tegenwoordig salaris genieten beschikken zij over veel meer

tuut, de belegging daarvan op het IDL. Maar er zijn meer zichtbare resultaten. Al een aantal jaren volgen adelborsten en cadetten van de studierichtingen 'internationale veiligheidsvraagstukken' respectievelijk 'operatiën' gezamenlijk colleges op het IDL. Afgelopen augustus hebben de eerste vier luchtmachtcadetten zich in Den Helder gemeld voor het volgen van een substantieel deel (anderhalf semester) van hun opleiding elektrotechniek aan het KIM. Komend jaar verwacht de KMA de eerste adelborsten, en zullen ook enige luchtmachtcadetten vliegtuigtechniek zich voor de duur van een half semester in Den Helder melden. Daarna zal

Overigens wordt de GOO in de vorm zoals die nu wordt verzorgd volledig erkend door de Universiteit van Twente als een onderdeel van de door cadetten van de genie te volgen richting civiele techniek. Aangezien deze studierichting ander auspiciën van de Universiteit van Twente wordt verzorgd, beschikken de geniecadetten na hun KMA-studie tevens over een civiel erkend bachelorsdiploma.

Civiele erkenning

Het komende jaar zal nog een aanzienlijke inspanning vereisen om de verschillende studierichtingen zodanig te beschrijven dat met kans op

alternatieven voor de besteding van hun vrije tijd dan vroeger. Andere ontwikkelingen die in eerste instantie een negatieve invloed hebben gehad op de deelname aan corpsactiviteiten waren:

- de geleidelijke uitholling van het internaatssysteem;
- de spreiding van inwonende cadetten over meerdere kazernes;
- de relatief korte tijd die grote groepen cadetten (OKM) op de KMA doorbrengen;
- het uitbesteden van delen van de opleiding, en
- de erkenning dat een verplicht lidmaatschap van het Corps niet alleen niet haalbaar was, maar ook niet meer past bij de huidige tijd.

Waar vroeger sprake was van een Cadettenbataljon waar iedere cadet toe behoorde, bestaat er naast het Cadettenbataljon nu ook een Opleidingsbataljon. Doordat de tijd die veel cadetten op de KMA doorbrengen relatief beperkt is, en zowel studie als militaire opleiding een behoorlijke hoeveelheid tijd in beslag neemt, kost het soms moeite om voldoende cadetten te vinden die bereid zijn veeleisende Corps- en Kronenfuncties te bekleden.

Het Kronensysteem

Zoals gezegd hebben de cadetten deze uitdagingen zelf opgepakt. Het percentage dat geen lid is van het Corps is te verwaarlozen. Zowel binnen het Kronensysteem als binnen het Cadetencorps is een nieuwe besturingsfilosofie ontwikkeld, die langzaam haar vruchten begint af te werpen. Vrijwilligheid, een goede voorlichting en communicatie, zowel intern als extern, betrouwbaarheid en aantrekkelijkheid zijn daarin sleutelbegrippen.

De KMA-leiding probeert deze ontwikkeling te ondersteunen door de mondige cadet ook als zodanig te behandelen. Zo maakt de voorzitter van de Senaat deel uit van het Gou-

verneursberaad (het dagelijks bestuur van de KMA), hebben zowel cadetbataljonscommandanten als de Senaat een eigen beloningsbudget, en worden steeds meer verantwoordelijkheden door cadetten zelf gedragen.

Goede adviseurs van de vele uiteenlopende verenigingen vervullen bij dit alles een onontbeerlijke rol. De KMA mag zich dan ook gelukkig prijzen dat er nog steeds voldoende mensen zijn die deze extra taken op zich willen nemen. Bij het ontwerpen van de verschillende studierichtingen ten slotte

wordt gezien in hoeverre de vervulling van bepaalde Corps- of Kronenfuncties tot vrijstelling voor bepaalde delen van de studie kan leiden zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de opleiding als geheel.

Organisatie en samenwerking

Waar het de taakstelling en inrichting van de organisatie betreft hebben de ontwikkelingen elkaar de laatste jaren in een steeds hoger tempo opgevolgd. Als gevolg daarvan bleek het noodzakelijk tot een fundamentele heroverweging van de organisatie te komen. Hoewel het daarbij natuurlijk, zoals altijd, vooral om de organisatiecultuur gaat, en niet om de organisatiestructuur, wil ik mij toch hoofdzakelijk tot dat laatste beperken. Echter niet zonder de volgende opmerkingen, die

met enige goede wil als cultuuraspecten kunnen worden beschouwd:

- de cadet staat centraal, niet de KMA;
- het unieke van de KMA wordt gevormd door de drie-eenheid militaire opleiding en vorming, wetenschappelijke opleiding en vorming, en vorming binnen het Cadettencorps en het Kronensysteem. Iedereen die hier werkt dient dat systeem te ondersteunen en er zijn of haar bijdrage aan te leveren;
- gedeelde verantwoordelijkheid leidt vaak tot geen verantwoordelijkheid.

De verschillende verantwoordelijkheden moeten dus eenduidig worden geformuleerd, waarbij het principe van de eenhoofdige leiding wordt toegepast.

- In de nieuwe organisatie dient rekening te worden gehouden met ontwikkelingen in de samenwerking tussen KIM, IDL en KMA.

Binnenkort zal de nieuwe KMA-organisatie van kracht worden (zie afbeelding 5). Daarbij is de samenstelling van de faculteit overigens buiten beschouwing gelaten.

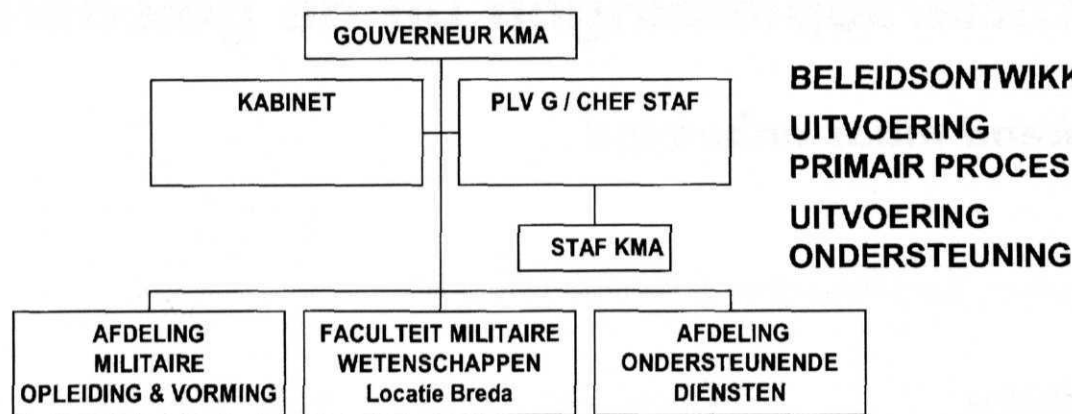
Dat kan immers pas plaatsvinden nadat is vastgesteld welke opleidingen verzorgd dienen te worden. Op basis van een intern binnen de drie instituten geaccordeerde norm en een lange-termijn-prognose van de aantallen op te leiden cursisten kan vervolgens worden berekend hoe de organisatietabel er uit dient te zien.

Een uitermate simpele organisatie dus, waarvan de structuur niet veranderd hoeft te worden indien er een uitbreiding van bijvoorbeeld de faculteit zou plaatsvinden, indien delen van andere instituten naar Breda zouden worden overgeplaatst, of indien delen van de KMA zouden worden afgestoten naar andere militaire of civiele opleidingsinstituten.

Ingrijpende veranderingen

Een aantal toch redelijk ingrijpende veranderingen zijn in deze afbeelding

• INTERNE ORGANISATIE KMA

Afbeelding 5: interne organisatie van de KMA

echter niet terug te vinden. Het hoofd van de afdeling Militaire Opleiding en Vorming is met name verantwoordelijk voor de BOO en voor een aantal andere cursussen met een voornamelijk militair karakter. Daarbij wordt hij uiteraard ondersteund door de faculteit, maar hij is en blijft verantwoordelijk.

De decaan is verantwoordelijk voor de opleiding en vorming van de cadetten die aan de faculteit studeren, ook waar het de uitvoering van de 'groene momenten' betreft. Daarom is het Cadettenbataljon geïntegreerd in de Faculteit. En uiteraard kan een beroep worden gedaan op ondersteuning door personeel van de afdeling Militaire Opleiding en Vorming.

Het gemeenschappelijke in het werk dat cadetten die aan de faculteit studeren dienen te verrichten zit hem niet meer zozeer in het feit of zij tot de Koninklijke Landmacht, de Koninklijke Luchtmacht of de Koninklijke Marechaussee behoren. Het zit veel eerder in de fase van de studie waarin zij zich bevinden. KL-, KLU- en KMA-cadetten worden dan ook gezamenlijk ingedeeld in een compagnie, een squadron of een eskadron. Zij houden gedurende hun tijd aan de faculteit dezelfde commandant. Deze is onder meer verantwoordelijk voor hun

begeleiding, waarbij ook een beroep wordt gedaan op zowel de civiele als militaire docenten van de wetenschappelijke staf.

Terzijde zij opgemerkt dat tijdens de BOO en tijdens de militaire opleiding en vorming van de cadetten die de OLM volgen uiteraard aansluiting wordt gevonden bij het meer klassieke gebruik: KL-cadetten bij KL-cadetten, KLU-cadetten bij KLU-cadetten, et cetera.

Eenhoofdige leiding

De samenwerking tussen KIM, IDL en KMA, veelal aangeduid als KIK, richt zich op het ogenblik vooral op de opleidingsrichtingen. Maar het moge duidelijk zijn dat er ook gedachten ontwikkeld worden over een nauwere samenwerking of zelfs een integratie waar het de besturing van de drie instituten betreft. Het kan immers toch niet zo zijn dat in een tijd waarin binnen afzienbare tijd geen sprake meer zal zijn van afzonderlijke bevelhebbers voor drie van de vier krijgsmachtdelen, de verschillende officiersopleidingen nog afzonderlijk worden aangestuurd.

Dat het besturingsconcept voor Defensie als geheel nu nog niet duidelijk is impliceert dat ook op dit gebied nog geen duidelijkheid kan

worden gegeven. Maar het moge wel duidelijk zijn dat ik, in lijn met de ontwikkelingen binnen Defensie, pleit voor eenhoofdige leiding over de verschillende instituten en/of afdelingen.

Slotopmerking

Net als het KIM is de KMA een uniek opleidings- en vormingsinstituut. Dat unieke karakter wordt gevormd door het samengaan van een militaire en fysieke opleiding en vorming, een wetenschappelijke opleiding en vorming, en vormingsactiviteiten binnen het Corps- en het Kronenstelsel. Dit alles onder eenhoofdige leiding.

Er zijn natuurlijk vele alternatieven denkbaar, en wij kijken daarvoor graag naar het buitenland. Maar mijn ervaring is dat vele buitenlandse academies jaloers zijn op het systeem dat wij in Nederland hebben ontwikkeld. Dat kan best nog wel worden verbeterd, en ik heb u dan ook verschillende ontwikkelingen op dat gebied geschetst.

Maar we moeten onze ogen bepaald niet willen sluiten voor al het goede dat dit unieke concept ook kenmerkt. Het is meer dan de moeite waard dat te behouden. Verbeter voortdurend, maar behoud het goede.